

СТАНОВИЩЕ

от Георги Асенов Гиков преподавател в НХА
професор по шифър 05.08.04.
за придобиване на научна и образователна и научна степен „Доктор”
по професионално направление с шифър 08.02.
с кандидат Лулзиме Нуредин Османи
докторант към департамент „Визуални изкуства” при НБУ
Научен ръководител: доцент Михаил Чомаков

Представения от кандидата материал, като дисертационен труд с тема „Физиономия, езотерично огледало на лицето в портрета” , книжно тяло с обем 152 страници, от които увод -10 стр., три глави – 133 стр. , заключение, библиография – 6 стр. и приложение с визуални материали, авторски разработки, е доста задълбочена научно-изследователска и анализаторска работа, структурирана в логична последователност.

Избраната тема е нова и няма сходство с други търсения в областите на графичното изкуство. Тази нестандартност, на темата разширява зоната за изследване на чисто визуални категории и навлизане в философски аспекти на проблематиката, което е допринесло за актуалността на докторската теза.

Логично е обоснована основната мотивация за избора на областта на темата, която досега не е била обект на изследване, но може би при съвременните реалности ще започне да придава световна актуалност – мюсюлманската религия.

Докторантката е македонка от албански произход и нейната религия и каноните на Корана са определящи за изграждането и възпитанието ѝ. Въпреки светския характер на семейството, тя реално живее и се съобразява с правилата диктувани от тази религия. Преодолявайки строгите норми и изисквания, авторът на това изследване, удовлетворява неустановимото си влечение към изобразителното изкуство.

Докторантката се е постарала да изясни за публиката, но най-вече за себе си, проблема който я вълнува, как се стига до идеята в абстрактното изкуство и в частност го свързва с религията, която изповядва и средата в която живее и твори.

Началното впечатление, което оставя този докторски труд е липсата на прилика с други търсения в областите на графичното изкуство. Тази му нестандартност, която в началото обърква неподготвения оценител,

фактически ни кара да разширим зоната за оценяване, като излезем от пределите на графиката и проследим научното търсене в сферата на цялото изобразително изкуство.

Една от тези области е мюсюлманската религия, която се оказва в дъното на мотивацията на нашия докторант за избора му на тема.

При разглеждането за оценка на този труд, става ясна причината тя да потърси формата и начина на правене на изкуство така, че то да не противоречи на основните догми на нейната религия.

В първата част на изследването, авторът ни запознава с тези религиозни феномени, които според логиката на тази религия се забранява рисуването на конкретни образи, особено в портретния жанр. Тя ни предоставя текстови материали за сравнителен анализ от различни утвърдени религии и коментарите в тази област на авторитети по тази проблематика, като ни довежда до нейния логичен избор за начина по който тя твори. Докторантката е избрала формата на портретиране в абстрактното и асоциативното изкуство. Тя търси в портретувания обект не реалната външност, а скритата вътрешна същност, като няма претенции, че я създава. Като с магия открива вибрации и интерферентни образувания, които понякога ни напомнят и на позната конкретика. Може смело да се защити от религиозните опоненти ако има такива, че не рисува образи а разкрива души , които са божие дело.

Голямия брой позовавания и цитати от различни източници и автори /преди всичко на чужд език/ и внушителната библиография, е доказателство за възможностите на Лулзие Османи да открива, систематизира и да си служи с научна литература касаеща избраната тема. За съжаление недостатъчното владение на българския език, е довело до загубване на ясния смисъл в някои фрази.

Авторът започва с подчертаване на доктрината на правилната композиция, която е възприела от нейния научен ръководител и логично преминава в изследване на различните технологии в правенето на графични произведения и избора им съобразен с търсения резултат.

Дипломантката навлиза в спецификата на нейното рисуване и прави паралел със сходни автори от различни епохи.

Тъй като става въпрос за изследване и анализ на проблеми в областта на визуалните изкуства, считам, че изложението би спечелило, ако се съпътваше с илюстриращи визуални материали.

Тя търси сходни с нейната теза автори от мюсюлманския свят, като анализира тяхните методи. Навлиза в света на философията и психологията, за да ни увери в съществуването на понятието „езотеричност”, което опитва да дефинира чрез рисунките си.

Като доказателство цитира философи и психолози от различни епохи, но най-вече работещи в областта на тъй наречената езотеричност.

Затова аз смятам, че докторантът Лулзиме Османи е създала една нова зона в графичното изкуство и то може да се нарече: Езотерично портретуване.

Представените авторски графични работи, може да се приемат, като публикации по темата. Макар и твърде далеч от типичната стилистика на ислямското изкуство, което не е толкова изкуство на формата, колкото изкуства на декорацията, базирано на геометрични измерения, е обосновано от факта, че докторантката се стреми да интерпретира човешки образи, а по-точно да провокира асоциации за душевност, състояния и емоции и то само със средствата на графиката.

В заключение на горе изложеното становище, за качествата и достойнствата на дисертационния труд, и общото впечатление от цялостното научно и художествено творчество на кандидата, ми дава основание да дам положителна оценка.

Като член на комисията препоръчвам на уважаемото научно жури на основание на ЗРАСРБ да присъди на кандидата Лулзиме Нуредин Осман Образователна и научна степен „Доктор”

11.04.2016 год.

Проф. Георги Гиков
